

NORGES HØYESTERETT

Den 15. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Stabel og Normann i

HR-2016-01279-U, (sak nr. 2016/1045), straffesak, anke over dom:

A (advokat Harald Jahren)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom om grovt trygdebedrageri.
- (2) Follo tingrett avsa 25. september 2015 dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1982, frifinnes for post II.
 2. A, født 00.00.1982, dømmes for overtredelse av straffeloven § 271a, jf. § 271 til samfunnsstraff i 60 – seksti – timer, subsidiært 60 – seksti – dagers fengsel med en gjennomføringstid på 120 – etthundreogtyve – dager, jf. straffeloven § 28a.
 3. Straffen er en fellesstraff som inkluderer Follo tingretts dom av 19.11.2014, jf. straffeloven § 64 annet ledd, jf. første ledd, jf. § 62.
 4. Sakskostnader idømmes ikke."
- (3) Påtalemyndigheten anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Lagmannsretten avsa 13. april 2016 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1982, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 270 første ledd nr. 2 jf. andre ledd, jf. § 271, og straffeloven (1902) § 166 første ledd, sammenholdt med straffeloven (1902) § 62 første ledd, til fengsel i 75 – syttifem – dager.

Straffen er en felles straff med Follo tingretts dom 19. november 2014, jf. straffeloven

(1902) § 64."

- (4) Dommen er avsagt under dissens for så vidt gjelder straffutmålingen.
- (5) A har anket til Høyesterett. Det er krysset av for at anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, samt straffutmålingen. Forsvarer har i støtteskriv opplyst at anken gjelder lovanvendelsen under skyldspørsmålet, samt straffutmålingen. Det er i korte trekk anført at A ikke opptrådte forsettlig eller med vinnings hensikt, at lagmannsretten ved straffutmålingen har lagt for liten vekt på hennes psykiske problemer på handlingstidspunktet og at det er grunnlag for samfunnsstraff.
- (6) A har lagt ned påstand om at hun anses på mildeste måte.
- (7) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle. Påtalemyndigheten slutter seg til lagmannsrettens dom, men tar forbehold om å nedlegge samme straffepåstand i Høyesterett som for lagmannsretten ved en eventuell ankeforhandling.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (9) A ble dømt for uaktsomt trygdebedrageri i tingretten og for forsettlig trygdebedrageri i lagmannsretten. Dette gir imidlertid ikke ankerett etter straffeprosessloven § 323, jf. Rt. 2015 side 1201 og Rt. 2010 side 630.
- (10) I den foreliggende saken har lagmannsretten også dømt A for falsk forklaring, jf. straffeloven 1902 § 166, mens hun i tingretten ble frifunnet for dette forholdet.
- (11) Lagmannsrettens domfellelse for falsk forklaring dekker de samme faktiske forhold som tingrettens domfellelse for grovt uaktsomt trygdebedrageri, jf. straffeloven 1902 § 271 a, jf. § 271. Bestemmelsen om falsk forklaring tar imidlertid sikte på å beskytte andre interesser enn bestemmelsene om trygdebedrageri. Dette medfører at A er dømt for et annet straffbart forhold i lagmannsretten enn i tingretten. Anken for så vidt gjelder straffeloven 1902 § 166 kan da bare nektes fremmet dersom utvalget enstemmig finner det klart at den ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (12) I anken skilles det ikke mellom domfellelsen for falsk forklaring og domfellelsen for trygdebedrageri. Ankeutvalget legger derfor til grunn at anken er knyttet til begge bestemmelser.
- (13) A har i forkynningsskjemaet 20. april 2016 krysset av for at hun blant annet anker over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Denne kan Høyesterett ikke prøve, jf. straffeprosessloven § 306.
- (14) I forsvarers støtteskriv fremgår det at forsvarer har fått opplyst at A har anket over straffutmålingen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Utvalget bemerker at påberopelse av ny ankegrunn regnes som en ny anke, jf. HR-2010-356-U og Rt. 2009 side 458. Støtteskrivet er inngitt etter ankefristens utløp og er følgelig for sent fremsatt. Slik denne saken ligger an, er det imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til avvisningsspørsmålet, jf. straffeprosessloven § 318 andre ledd.
- (15) Utvalget bemerker at anken over lovanvendelsen under skyldspørsmålet i realiteten synes å rette seg mot lagmannsrettens bevisbedømmelse. Anførselen i anken om at A ikke har opptrådt

med forsett eller vinnings hensikt, er utelukkende underbygget med henvisninger til faktum. A er tilsynelatende uenig i de bevis lagmannsretten har lagt til grunn og vektleggingen av disse, og det er for øvrig ikke gjort gjeldende at lagmannsretten har gjort feil ved lovtolkningen, subsumsjonen eller anvendelsen av bevisbyrdereglene. Utvalget bemerker at det under enhver omstendighet ikke kan se at det hefter feil ved lagmannsrettens lovanvendelse.

- (16) Lagmannsrettens flertall kom til at straffen burde settes til fengsel i 75 dager, mens mindretallet mente at den burde settes til fengsel i 90 dager i samsvar med aktors påstand.
- (17) Om begrunnelsen for straffutmålingen heter det i lagmannsrettens dom blant annet:

"Ved straffutmålingen får de allmennpreventive hensyn særlig vekt. Vårt trygdesystem bygger på tillit til den enkelte bruker, og kontrolltiltakene er avpasset etter dette. Et brudd på denne tilliten må derfor straffes strengt. Etter rettspraksis vil det bare unntaksvis kunne reageres med annet enn en ubetinget fengselsstraff når bedrageriet overstiger grunnbeløpet på det tidspunkt bedrageriet foretas. Det vises til Høyesteretts dom inntatt i Rt. 2008 side 1386. I dette tilfellet er det tale om mer enn 192 000 kroner, som klart overstiger grunnbeløpet slik dette har vært gjennom gjerningsperioden.

... Overtredelsen av straffeloven (1902) § 166 får ingen særlig selvstendig betydning for straffutmålingen, jf. Høyesteretts dom inntatt i Rt. 1995 side 945.

I formildende retning legger lagmannsretten en viss vekt på at A har hatt betydelige psykiske problemer i denne perioden. Det er imidlertid uenighet om hvilken betydning dette skal ha. Det vises til bemerkningene nedenfor.

...

Hele den perioden tiltalebeslutningen gjelder, ligger i tid forut for domfellelsen for grovt uaktsomt bedrageri i Follo tingrett 19. november 2014. Straffeloven (1902) § 64 kommer anvendelse. Lagmannsretten finner at det bør utmåles en felles straff for disse forhold. Ved straffutmålingen kommer straffeloven (1902) § 62 første ledd til anvendelse både for så vidt gjelder de straffbare forhold som pådømmes nå, og i forhold til det straffbare forhold som ble pådømt 19. november 2014."

- (18) Lagmannsretten fremhever særlig at allmennpreventive hensyn bør tillegges stor vekt i denne type saker. Utvalget er enig i dette, og er kommet til at den utmålte straffen i alle fall ikke er blitt for streng.
- (19) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Etersom ankeutvalget heller ikke kan se at anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.

S L U T N I N G :

Anken tillates ikke fremmet.

Ingse Stabel
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: